

Київський національний університет технологій та дизайну
РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Дистанційна освіта (ДО) бере свій початок з ХІХ ст., коли Ісаак Пітман запропонував навчання через поштовий зв'язок для студентів Англії, а Густав Лангеншейдт та Чарльз Тюссе почали викладання мови заочною формою у Німеччині. Загального ж поширення це поняття набуло у 80-х роках ХХ ст.

Дистанційна навчання – це форма освіти, що має свої специфічні методи та прийоми викладання навчальних дисциплін, заснована на сучасних інформаційних і комунікаційних технологіях.

Сьогодні ДО є загальновідомим явищем у багатьох країнах світу, і з кожним роком набуває все більшої популярності. На кінець 1997 р. в 107 країнах світу діяло близько 1000 навчальних закладів, які практикували дистанційну форму навчання. Кількість тих, хто здобув освіту у вищих школах, використовуючи таку форму навчання, в 1997 р. становило близько 50 млн чоловік, у 2006 р. – вже 96, 5 млн, а за прогнозами до 2023 р. досягне 120 млн осіб [2].

В Україні особлива увага до системи освіти у вигляді дистанційного навчання починає поширюватися з липня 2000 року, коли був прийнятий наказ “Про створення Українського центру дистанційної освіти (на основі Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут”)", що дало можливість проводити в Україні курси навчання для викладачів ВНЗ, укладати договори з ВНЗ про співробітництво з метою координації створення системи дистанційної освіти в Україні та за яким на Центр покладається виконання таких основних завдань, як [1]:

- 1) розробка концепції дистанційної освіти в Україні;
- 2) розробка проектів нормативно-правової бази функціонування дистанційної освіти;
- 3) розробка та апробація засобів навчально-методичного забезпечення дистанційної освіти;
- 4) вироблення механізму використання електронних та телекомунікаційних засобів у реалізації дистанційної освіти;
- 5) проведення експертної роботи з оцінки організації дистанційної освіти та засобів навчально-методичного забезпечення;
- 6) координація діяльності вищих навчальних закладів України в напрямку організації та здійснення дистанційної освіти;
- 7) забезпечення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців за дистанційною формою освіти.

Відповідно до деяких досліджень [3], в Україні близько 30% навчальних закладів, зокрема Київський політехнічний інститут, Міжнародний університет фінансів, Київський національний університет технологій та дизайну, Національний університет біоресурсів та природокористування, Харківський національний технічний університет "ХПІ", Хмельницький національний

університет, заявили про те, що вже організували або планують організувати навчання в режимі дистанційної освіти. Однак досить часто за цим стоїть заочна форма навчання. Чим же відрізняється дистанційне навчання від інших видів отримання спеціальності? Якщо, навчаючись на заочному відділенні студент освоює основний матеріал самостійно, але бачиться з викладачем під час іспитів або начитування лекцій, то дистанційне навчання передбачає, що обидві сторони (студент і викладач) знаходяться на зв'язку практично постійно і спілкуються за допомогою інформаційних технологій, отримуючи матеріали лекцій й завдання, а також необхідні консультації. Такий режим здобуття знань дає свободу вибору часу, місця й темпу навчання.

Система дистанційної освіти має ряд переваг і розширює коло потенційних студентів. Отримати освіту дистанційно може молодь, яка не має можливості поєднувати навчання з роботою чи проживає у віддаленій від обласних центрів місцевості; військовослужбовець; домогосподарка; керівник; бізнесмен або студент, що паралельно бажає одержати ще одну спеціальність. Дистанційна форма навчання дозволяє одержати освіту в інших країнах з мінімальними фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей.

Популярність дистанційного навчання на світовому рівні швидко набирає обертів, оскільки вища освіта, з точки зору економічних категорій, користується небувалим попитом. "Сьогодні більше 30 млн осіб мають достатній рівень, щоб бути зарахованими до вищих навчальних закладів, але отримують відмову через обмежену кількість місць і обмежені фінансові можливості. До 2017 року кількість потенційних студентів, яким буде відмовлено у доступі до ВНЗ, досягне 100 млн. Для того, щоб задовольнити такий вражаючий попит, необхідно вже сьогодні щотижня відкривати новий великий університет" – вважають Катрін Кессерлі і Маршалл Сміт, керівники освітніх програм Фонду Вільяма і Флори Хьюлетт (США) [4].

Проте такий вид освіти має і суттєві недоліки. Серед основних – це відсутність живого контакту між викладачем і учнем та необхідність самостійного опанування найскладніших для розуміння тем лекційних курсів, які не завжди під силу навіть цілеспрямованим особистостям, і при засвоєнні, яких можуть бути допущені помилки.

Білл Гейтс вважає, що ця форма навчання не дає досвіду інтерактивної роботи в колективі, оскільки це більше монолог, ніж дискусія, при якому викладач не може у повній мірі врахувати індивідуальні особливості студента.

Ще одним недоліком є те, що дистанційна освіта не підходить бажаним одержати професії лікаря, медсестри, лаборанта та інші, навчання яким допускає проведення лабораторних занять та отримання практичних навичок, чого за допомогою Інтернету досягнути поки неможливо.

Дистанційна освіта є важливим етапом у розвитку освітнього середовища, але поки що проблема щодо доцільності та дієвості її використання є не до кінця вирішеною. З одного боку, вона кожному відкриває двері в науковий світ, з іншого – потребує повної самовіддачі, що не всім вдається, а отже в цьому випадку може бути неякісною. Тож для того, щоб дистанційне навчання було успішним, потрібно, по-перше, визначитися з мірою свого бажання отримати

знання або підвищити кваліфікацію, а потім братися за його здійснення, по-друге, не відкидати варіант денної форми навчання, і лише в тому разі, якщо вона з тих, чи інших причин є недоступною, обрати дистанційний вид освіти.

Список використаної літератури

1. Наказ “Про створення Українського центру дистанційної освіти” затверджений приказом Міністерства освіти і науки від 7 липня 2000 р. № 293 [електронний ресурс] / Режим доступу: www.zakon.nau.ua
2. Впровадження технологій дистанційного навчання у навчальний процес / В. Семенець, В. Каук, О. Аврунін / Вища школа : наук.-практ. вид. (Київ). – 2009. – 40-43 с.
3. Освітній портал України [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/ukraine/>
4. Освітній портал України [електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/1379.html>